

Verian | Ataskaitos apie tai, kurios būsimų eurų banknotų temos žmonėms labiausiai patinka, santrauka

2023 m. lapkričio 29 d.

Santrauka

Vykdydamas eurų banknotų dizaino atnaujinimo projektą, Europos Centrinis Bankas (ECB) klausė euro zonos gyventojų, kurioms iš toliau išvardytų septynių ECB valdančiosios tarybos išrinktų temų jie teikia pirmenybę: „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“, „Europos kultūra“, „Europos vertybės, atspindėtos gamtoje“, „Ateitis – jūsų rankose“, „Rankos – kartu statome Europą“, „Mūsų Europa – mes patys“ ir „Upės – gyvybės vandenys Europoje“.

ECB pateikė užsakymą nepriklausomai tyrimų bendrovei *Kantar Public*¹ atlikti apklausą (šioje ataskaitoje ji vadinama „*Kantar Public* apklausa“). Taip buvo siekiama užtikrinti, kad būtų vienodai atstovaujama visų euro zonos šalių gyventojų – įvairių lyčių ir amžiaus grupių – nuomonei. Šios 2023 m. birželio 20 d. – rugpjūčio 7 d. vykdytos apklausos metu buvo apklausta reprezentatyvi 23 377 respondentų iš 20 euro zonos šalių ir Bulgarijos (kaip šalies, pradėjusios pasirengimą įsivesti eurą) imtis.

Siekiant visiems europiečiams suteikti galimybę dalyvauti šiame procese, kartu su *Kantar Public* apklausa buvo paskelbta ir internetinė vieša apklausa (šioje ataskaitoje ji vadinama „ECB internetinė apklausa“), kuriai buvo naudojamas tas pats klausimynas. 2023 m. liepos 10 d. – rugpjūčio 31 d. vykusioje apklausoje gauta apie 376 000 tinkamai pateiktų atsakymų. Pažymėtina, kad ECB internetinės apklausos rezultatai neatspindi visų euro zonos gyventojų nuomonės. Pavyzdžiui, ECB internetinėje apklausoje gerokai aktyviau dalyvavo tam tikrų šalių gyventojai bei jauni, gerai išsilavinę vyrai. Nors dalį šio tendencingumo buvo siekiama koreguoti rezultatams priskyrus svorius, ECB internetinės apklausos rezultatų negalima patikimai ekstrapoliuoti, kad jie tinkamai atspindėtų euro zonos gyventojų nuomonę. Vis dėlto ECB internetinė apklausa suteikia naudingos papildomos informacijos ir daugiau įžvalgų apie visuomenės prioritetus. Ji taip pat buvo puiki galimybė pabendradarbiauti su Europos piliečiais ir labai padidino visuomenės informuotumą apie banknotų dizaino atnaujinimo procesą.

Pagrindiniai *Kantar Public* apklausos rezultatai

Kantar Public apklausoje išryškėjo šios trys populiariausios temos:

- „Europos kultūra“ (jai pirmenybę teikė 21 % euro zonos piliečių),
- „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ (jai pirmenybę teikė 18 % euro zonos piliečių),
- „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“ (jai pirmenybę teikė 17 % euro zonos piliečių).

Likusios keturios temos buvo kur kas mažiau populiarios. Tik atitinkamai 13 % ir 12 % euro zonos piliečių nurodė pirmenybę teikiant temoms „Europos vertybės, atspindėtos gamtoje“ ir „Rankos – kartu statome Europą“. O temos „Ateitis – jūsų rankose“ ir „Mūsų Europa – mes patys“ buvo mažiausiai populiarios: atitinkamai 10 % ir 9 % euro zonos piliečių jas nurodė, kaip jiems labiausiai patinkančias būsimų eurų banknotų temas.

„Europos kultūra“ yra populiariausia tema 12-oje iš 20-ies euro zonos šalių ir Bulgarijoje. Ją pasirinko daugiausia respondentų šešiose euro zonos šalyse ir ji dalinasi pirma vieta su kita tema šešiose šalyse – arba su tema „Upės – gyvybės vandenys Europoje“, arba su tema „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“.

¹ 2023 m. lapkričio 9 d. „Kantar Public“ tapo „Verian“. Europos Centrinio Banko apklausa vyko 2023 m. vasarą – tada „Verian“ dar buvo vadinamas „Kantar Public“. Todėl šioje ataskaitoje visos nuorodos į „*Kantar Public* apklausą“ reiškia „Verian“ (anksčiau – „Kantar Public“) atliktą apklausą.

Iš *Kantar Public* apklausos rezultatų analizės matyti, kad, vertinant socialiniu ir demografiniu požiūriu, temų populiarumas priklausomai nuo respondentų lyties ir amžiaus skiriasi tik šiek tiek. „Europos kultūra“ – tai visoms lyčių ir amžiaus grupėms labiausiai patikusi tema. Šiai temai pirmenybę teikė šiek tiek daugiau vyrų (21 %) nei moterų (20 %). Šiek tiek daugiau moterų (19 %) nei vyrų (18 %) pirmenybę teikė temai „Upės – gyvybės vandenys Europoje“. Tačiau temai „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“ pirmenybę teikė gerokai daugiau moterų (19 %) nei vyrų (16 %).

Analizė pagal amžių rodo, kad 22 % 65 m. ir vyresnių žmonių pirmenybę teikė temai „Europos kultūra“, palyginti su 18 % 16–24 m. amžiaus grupėje, o tarpinių amžiaus grupių procentinės dalys yra išsidėsčiusios šiame intervale. Tema „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ yra šiek tiek populiarsnė tarp 40 m. amžiaus ir vyresnių žmonių (18–20 %) nei tarp jaunesnių nei 40 m. amžiaus žmonių (16–17 %). Panaši tendencija išryškėja ir temos „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“ rezultatuose – ji populiarsnė tarp 25-mečių ir vyresnių žmonių (17–18 %) nei tarp jauniausių apklausos dalyvių (15 %).

Įtakos, kurioms temoms teikiama pirmenybė, turi ir išsilavinimo lygis. Temai „Europos kultūra“ pirmenybę teikė 15 % respondentų, turinčių pradinį išsilavinimą, o doktorantūros ar lygiavertio išsilavinimo lygio respondentų dalis padidėja iki 26 %. Rinktis šią temą labiau linkę buvo aukštesnio išsilavinimo asmenys, o žemesnio išsilavinimo gyventojų teikiama pirmenybė pasiskirstė po įvairias temas. Tarp pradinį išsilavinimą turinčių respondentų populiariausia tema buvo „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ – jai pirmenybę teikė 19 % šios grupės respondentų, palyginti su tema „Europos kultūra“, kurią palankiai vertino 15 %. Respondentai, pabaigę profesinį mokymą (su viduriniu išsilavinimu), pirmenybę teikė temoms „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ (19 %) ir „Europos kultūra“ (taip pat 19 %), ir šiek tiek mažiau – temai „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“ (18 %).

Nors temos „Europos kultūra“ ir „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ *Kantar Public* apklausoje sulaukė nuoseklaus palaikymo, temos „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“ vertinimai buvo įvairūs, dėl jos daugiau respondentų pasidalino į priešingas stovyklas. Ji labai patinka 29 % dalyvavusiųjų – tai jai užtikrina vietą iškart po kitų pirmų dviejų temų (33 % respondentų labai patinka „Europos kultūra“ ir 30 % labai patinka „Upės – gyvybės vandenys Europoje“). Tačiau kategorijoje „šiek tiek patinka“ ši tema yra tik penktoje vietoje (32 %). Kategorijoje „nepatinka“ ši tema sulaukė daugiau balsų (15 %) nei temos „Europos kultūra“ (9 %) ir „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ (11 %).

Pagrindiniai ECB internetinės apklausos rezultatai

Iš ECB internetinės apklausos rezultatų matyti, kad trys populiariausios temos yra tos pačios kaip ir *Kantar Public* apklausoje, tik jos išsidėsčiusios kita tvarka. ECB internetinė apklausa parodė, kad euro zonos respondentai didžiausią pirmenybę teikia šioms temoms:

- „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“ (34 %),
- „Europos kultūra“ (23 %),
- „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ (16 %).

Likusios keturios temos yra kur kas mažiau populiarios. Tik 10 % euro zonos respondentų pirmenybę teikė temai „Europos vertybės, atspindėtos gamtoje“. O štai tik atitinkamai 8 %, 6 % ir 5 % dalyvavusiųjų apklausoje kaip tinkamiausias būsimiems eurų banknotams nurodė temas „Ateitis – jūsų rankose“, „Rankos – kartu statome Europą“ ir „Mūsų Europa – mes patys“.

ECB internetinės apklausos rezultatai rodo, kad 16-oje iš 20-ies euro zonos šalių populiariausia tema yra „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“. Kitose keturiuose euro zonos šalyse ir Bulgarijoje kaip labiausiai patikusi tema dažniausiai įvardyta „Europos kultūra“.

Pagal šios apklausos rezultatus, tema „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“ yra labiausiai patikusi tema visose lyties, amžiaus ir išsilavinimo grupėse. Šiai temai pirmenybę teikė daugiau moterų nei vyrų (36 %, palyginti su 30 %). Kaip ir *Kantar Public* apklausos atveju, šios temos populiarumas mažėja proporcingai respondentų išsilavinimo lygiui.

Pagal ECB internetinės apklausos rezultatus, daugiau nei pusei Europos gyventojų labai patinka tema „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“, tačiau labai populiarios buvo ir temos „Europos kultūra“ bei „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ (atitinkamai 39 % ir 31 %). Procentinė dalis gyventojų, kuriems labai nepatinka tema „Paukščiai – laisvi, atsparūs ir įkvepiantys“, yra truputį didesnė (9 %) nei tų, kuriems labai nepatinka temos „Europos kultūra“ ir „Upės – gyvybės vandenys Europoje“ (abiem atvejais 8 %). Kitas temas kaip labai nepatinkančias nurodžiusių respondentų procentinės dalys yra gerokai didesnės. Apskritai šioje apklausoje respondentų nuomonės yra įvairesnės nei *Kantar Public* apklausoje.